והאמצעי אסור יתיב רב ברונא וקאמר להא שמעתא א"ל רבי אליעזר[א] בר בי רב אמר רב הכי א"ל אין[ב] אחוי לי אושפיזיה אחוי ליה אתא לקמיה דרב א"ל אמר מר הכי א"ל אין א"ל והא מר הוא דאמר לזה בשלשול ולזה בזריקה שניהן אסורין א"ל מי סברת דקיימי בשורה לא דקיימי כחצובה א"ל רב פפא לרבא לימא שמואל לית ליה דרב דימי[ב] דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו[ק] התם רשויות דאורייתא הכא רשויות דרבנן[ג] וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה אמר ליה רבינא לרבא מי אמר רב הכי והא איתמר[ד] שני בתים[ג] משני צידי רשות הרבים רבה בר רב הונא אמר רב [א]אסור לזרוק מזה לזה ושמואל אמר מותר לזרוק מזה לזה א"ל לאו מי אוקימנא [ב]דמדלי חד ומתתי חד זימנין דמגנדר ונפיל ואתי לאיתויי: מתני' [ה][ג]הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב [ד]והדר שם אינו אוסר עליו בית התבן ובית הבקר ובית העצים ובית האוצרות הרי זה עירוב והדר שם אוסר[ז] רבי יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית אינו אוסר[ד]: גמ' אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת[ה] [ו]כל מקום שאמרו (א) הדר שם אינו אוסר הנותן [ז]את עירובו אינו עירוב חוץ מבית שער דיחיד וכל מקום שאמרו חכמים אין מניחין בו עירוב [ה]מניחין בו שיתוף חוץ מאויר מבוי מאי קמ"ל תנינא הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב עירוב הוא דלא הוי הא שיתוף הוי בית שער דיחיד ואויר דמבוי איצטריכא ליה דלא תנן תניא נמי הכי הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת ובחצר ובמבוי ה"ז עירוב והתנן אין זה עירוב אימא ה"ז שיתוף שיתוף במבוי לא מינטר אימא בחצר שבמבוי [ו]אמר רב יהודה אמר שמואל[ל] [ו]בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום פת שעל השלחן סומכין עליהן[מ] משום עירוב ואמרי לה משום שיתוף אמר רבה ולא פליגי כאן במסובין בבית כאן במסובין בחצר אמר ליה אביי לרבה תניא דמסייע לך [ט]עירובי חצירות בחצר ושיתופי מבואות במבוי והוינן בה עירובי חצירות בחצר והתנן הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב אימא עירובי חצירות בבית שבחצר [ס]שיתופי מבואות בחצר שבמבוי: רבי יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד וכו': היכי דמי תפיסת יד[ע] כגון חצירו של (ב) בוניים[י] בן בוניים[פ] אתא לקמיה דרבי אמר להו פנו מקום לבן מאה מנה אתא איניש אחרינא אמר להו

פנו

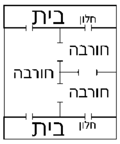

לימא שמואל לית ליה דרב דימי. פירוש רש"י נראה עיקר דקאי אההיא דבור שבין ב' חצירות דקסבר שמואל אדם אוסר על חבירו דרך אויר אע"פ שהוא תשמיש גרוע ומשני התם רשויות דאורייתא וליכא למיחש שמא מתוך כך יבא לטלטל מרה"י לרה"ר דאיסורא דאורייתא מידע ידע אבל הכא דאי לאו דאסרי אהדדי שמא מתוך כך יטלטל מחצר לחצר ור"ת פירש בע"א ואין נראה פירושו: ומי אמר רב הכי. פי' דאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר והא אתמר שני בתים כו' וקס"ד טעמא דאוסר לזרוק משום דסגי באויר רה"ר למעלה מעשרה וקאמר דאוסר עליו אוירן של בני רה"ר אף על פי שאין להם כאן תשמיש וכן פי' בקונטרס ומדשמואל אדשמואל לא מצי למיפרך דאין תשמיש דאויר הכא[פ] חשיב כההיא דלעיל אבל לרב פריך מכל שכן ורש"י פירש דלא פריך שמואל אדשמואל משום דברשויות דאורייתא מודה: לאו מי אוקימנא כו'. בשבת פרק הזורק (דף לז.) מוקי לה הכי משום פירכא אחריתי וק"ק דהתם נמי קאמר ולאו מי אוקימנא: בית התבן כו' הרי זה עירוב. ואפילו אין שם תבן דלענין הנחת עירוב לא בעי אלא דחזי לדירה אבל הא דקאמר בפ' הדר (לעיל ד' עג:) דבית התבן אוסר היינו דוקא כשיש שם תבן כמו שלר' יהודה אינו אוסר אלא מקום דירה והיינו דוקא כשדר שם בשבת דבעינן מקום פיתא או מקום לינה והא דקתני הכא הדר שם אוסר עליו דווקא שאין לבעל הבית שם תבן דאם יש שם תבן הוי כאילו דר עמו שם בבית לר' מאיר דחשיב בית התבן כמקום דירה בפרק הדר ולא אסרי אהדדי: עירוב הוא דלא הוי הא שיתוף הוי. קשה דאשכחן דקרי עירוב לשיתוף בפ' הדר (לעיל ד' עא.) בעל הבית שהיה שותף לשכניו לזה ביין ולזה ביין אין צריכין לערב ולקמן בפרק כל גגות (דף צא:) קאמר מאי לא עירבו לא נשתתפו:

דעריבי

ואמצעי אסור. לקמיה מפרש טעמא דעבידא כחצובה ושניהם[ל] הבתים סמוכים. ואע"ג דאיכא לאקשויי דבור דלעיל דמי לאמצעי שהרי שני הבתים סמוכין לאויר המבוי ואי משום שיש הפסק ארבעה בינו לכל א' הכא נמי איכא הפסק כל חלל חורבה האמצעית וכולה אסורה לזה ולזה אפילו רחבה כמה אמות וגבי חלל המבוי נמי ליסרו אהדדי לא תיקשי דאלו חורבה משתמשין בה תשמישים הרבה בין בסמוך בין ברחוק אבל הכא ליכא תשמיש אלא מילוי והוא ע"י הפלגת אויר ארבעה הוא: אמר רב הכי. בתמיה דר"א סבר מדאמר רב אמצעי אסור ואע"פ שיש הפסק אויר חורבה בינו ולבתים ש"מ אדם אוסר על חברו דרך אויר סבירא ליה וטעמא דסמוכין מותרין משום דתשמישן קשה לתיכונים: והא מר הוא דאמר כו'. אלמא אף על גב דשלשול נוח מזריקה הואיל דאינו ממש לאחד מהן כפתח לא שריין ליה לחד מינייהו והכא נמי מאחר דאינו כפתח לא לזה ולא לזה אע"ג דנחת לזה מזה ליתסרו: מי סברת דעבידי כי שורה. זו אצל זו שתהא החיצונה מפסקת בין הבית ולאמצעי דתיסק אדעתך דאדם אוסר דרך אויר סבירא לי דתיקשי לך סמוכין נמי ליתסרו: לא דעבידי כחצובא. ושלשתן סמוכין לבתים האמצעי כנגד הבתים כשלשת רגלי הקנקן הלכך הסמוכין מותרין דאין אדם אוסר על חברו דרך אויר והאמצעי אסור דשניהן משתמשין בה בשלשול ורשות שניהם היא. [מ] ואף על גב דבתים הסמוכות פרוצות לאמצעי האוסר לא אחמור רבנן במקום שאין לו תשמיש גמור שיהא אסור משום פרוץ: לימא שמואל. דאמר אדם אוסר על חברו דרך אויר: לית ליה דרב דימי. דהא מקום שאין בו ארבעה כיון דלית ביה שיעור מקום הנחה דידיה לאו הנחה היא והרי הוא כאויר בעלמא וקאמר מותר בלא שום תיקון ושמואל הואלת זיז בעי: רשויות דרבנן. שניהן רה"י ואין אוסרין מזה לזה אלא מדרבנן: מי אמר רב הכי. זה משתמש בסמוך לו על ידי זריקה ואין חבירו אוסר עליו דרך אויר: שני בתים. של אדם אחד אסור לזרוק ואע"ג דלי סגי באויר רה"ר למעלה מעשרה קא סגי וקאמר דאוסר עליו אוירן של בני רה"ר אע"פ שאין להם כאן תשמיש: דמידלי חד ומיתתי חד. א' גבוה וא' נמוך שמא יזרוק מן הנמוך לגבוה ולא יגיע ויפול לרה"ר. ולשמואל דאמר מותר לא קשיא דידיה אדידיה דלא אמר אדם אוסר על חבירו דרך אויר דהא אמרינן ברשויות דאורייתא שמואל מודי: מתני' את עירובו. עירובי חצירות: והדר שם. בבית שער שבחצר: אינו אוסר. על בעל חצר ואין צריך ליתן את הפת דלאו דירה היא: והדר שם. אם השאיל בעל הבית בית התבן שלו לאחר לדור שם אוסר עליו בחצר הואיל ופתוח לחצר: אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית. שיש לבעל הבית מקום בדירתו של זה שנותן שם כליו להצניע: אינו אוסר עליו. דכל רשותא דחצר דידיה הוא כאילו דר עמו בבית: גמ' חוץ מבית שער דיחיד. דחצר של יחיד ומתני' בבית שער דחצר דרבים עסקינן: עירוב משום דירה[ט] למערב להו לבתי דירה כאילו כל בני הבתים דרין כאן הלכך אי לא חזי לדירה לא מצי שרי אבל שיתוף לא משום דירה הוא דהא לא בתים שייכי ביה אלא חצירות הלכך לאו דירה בעינן אלא מקום המשתמר כגון חצר אבל אויר דמבוי לאו משתמר הוא: תניא נמי הכי. דמניחין בו שיתוף: מסובין בבית. משום עירוב: מי מינטר ל"ג דטעמא לאו משום נטירותא הוא: בבית שבחצר. לאפוקי בית שבחצר אחרת: בחצר שבמבוי. לאפוקי חצר שאינה פתוחה לו: (בוניים)[כ] בן בוניים. עשיר הוה ומשאיל בתים שבחצרו לאחרים והיו לו כלים בכולן שמתוך עושרו היו לו כלים הרבה:[ס] פנו[ע] מקום לבן מאה מנה. כלומר מקום חשוב:

פנו

עין משפט נר מצוה

יח א ב מיי' פט"ו מהלכות שבת הלכה ח סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סי' שנג סעיף א:

יט ג מיי' פ"א מהלכות עירובין הלכה טז סמג לאוין א טוש"ע א"ח סי' שסו סעיף ג:

כ ד מיי' פ"ד שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סי' שע סעיף א:

כא ה מיי' פ"א שם הלכה יו יז סמג שם טוש"ע שם סי' שפו סעיף א:

כב ו מיי' שם הלכה יט טוש"ע שם סי' שסו סעיף יא:

רבינו חננאל

פי' כחצובה מחלת להדף כשורה עומדת על הסדר אחת עם אחת. ומקשינן ומי אמר רב הכי והאתמר ב' בתים בב' צידי רה"ר רבה בר רב הונא אמר רב אסור לזרוק מזה לזה ושמואל אמר מותר. ומפרקינן ולאו אוקימנא דחד מדלי וחד מיתתי וזימנין דמיגנדר ואתי לאתויי. א"ל רבינא לרבא נימא שמואל דאמר גג הסמוך לרה"ר צריך סולם קבוע א) להתירו בטלטול מרשות הרבים לית ליה הא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן מקום שאין בו אלא ד' על ד' מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו. אמר ליה ברשויות של תורה הכי נמי דאית ליה כי קאמרי' הכא ברשות דרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה ותוב אמרינן ומי אמר רב אין אדם אוסר על חבירו דרך אויר והא איהו דאמר בב' גגין בב' צידי רה"ר אסור לזרוק מזה לזה ודחינן ולאו מי אוקימנא כגון חד מידלי וחד מיתתי כו': [מתני'] הנותן עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב והדר שם אינו אוסר. אמרי משמיה דרב כל מקום שאמרו חכמים הדר שם אינו אוסר על בני חצר [הנותן עירובו שם אינו עירוב] חוץ מבית שער של יחיד ובית שער דקתני במתני' בית שער דרבים: ירושלמי הדא את אמרת בבית שער של יחיד אבל בבית שער של רבים הרי זה עירוב והדר שם הרי זה אוסר עליו. ב) דבי ר' ינאי אמרי אפילו יתד לתלות בו מנעלו ואפי' טבלא או עשתות רב [אמר] ובלבד דבר הניטל בשבת כו'. [וכל מקום שאמרו אין מניחין בו עירוב וכו'] כגון אכסדרה ומרפסת וכיוצא בהן עירוב אין מניחין בהן אבל מניחין בהן שיתופי מבוי חוץ מן אויר (למבוי) [המבוי] שאפי' שיתופי מבוי לא. תניא נמי הכי כו'. אמר רב יהודה אמר רב בני חבורה שהיו מסובין וקדש היום עליהם פת שעל השלחן סומכין עליו משום עירוב. והני מילי במסובין בבית שבחצר ושיתופי מבוי בחצר שבמבוי. ר' יהודה אמר אם יש שם תפיסת יד של בעה"ב אינו אוסר עליו פי' אם יש בית בחצר שדר בן אדם אחד ויש שם באותו הבית לבעל החצר כלים או סחורה מונחין באותו הבית ומשתמש בה זכה כיון שיש שם מקצת רשות לבעל החצר הדר שם אינו אוסר עליו. היכי דמי תפיסת יד א"ר חנינא כגון חצרות של

חשק שלמה על רבינו חננאל א) ר"ל שלא יאסרו עליו בני ר"ה. ב) [נראה דדברי הירושלמי אלו בשם ר' ינאי קאי אדברי ר"י במשנה ושייך להלן אחר הדיבור היכי דמי תפיסת יד].

מסורת הש"ס עם הוספות

א) [לעיל עד.], ב) שבת ח: לעיל ע. עו. ולקמן פז. קא., ג) [לעיל עו. וש"נ], ד) שבת לז., ה) לעיל עו. [סוכה ג:], ו) [עי' תוס' לעיל עה: ד"ה ורבי יוחנן], ז) לעיל עג: [ע"ש], ח) סוכה ג:, ט) לעיל מט ע"א.

הגהות הב"ח

(א) גמ' כל מקום שאמרו חכמים הדר: (ב) שם חצירו של בן בוניים בן בוניים אתא וכו':

גליון הש"ס

גמ' שיתופי מבואות בהצר שבמבוי. עיין לעיל דף סח ע"א תד"ה וניקני להו. ועוד לעיל דף עא ע"ב תד"ה בפת:

ליקוטי רש"י

אחוי לי. הראה לי [ע"פ כתובות עז:]. כהצובה. כשלשה רגלי קנקן כל אחד כנגד אויר של שני [ב"מ כה.]. מקום שאין בו ד' על ד'. עומד בין רשות הרבים לרשות היחיד הואיל וליכא מקום חשוב לאו רשות באנפי נפשיה הוא ובטיל להכא ולהכא והיינו מקום פטור. לכתף עליו. משאות. ובלבד שלא יחליפו. דלא לימרו דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד ואתי למישרי הוצאה בשבת [לעיל ט.]. דרבנן היא דאילו מיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"י גמורה והנחה למקום פטור ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה [לעיל עז.]. [המשך בסוף המסכת]

הגהות וציונים

א] [צ"ל אלעזר] (גליון): ב] בדפוס שאלוניקי נוסף א"ל, וכ"ה בכת"י: ג] כ"ה מהרש"ל. בדפוס שהיה לפני המהרש"ל "גגין" וכ"ה בכי"מ (אבל בשאר כת"י כלפנינו), ובדק"ס כתב שנוסחא ישרה היא מאד, והביא ארבעה ראשונים הגורסים "גגין", וכן העתיק המהרש"א: ד] בסדר המשנה בירושלמי וברי"ף הגי' עליו (גליון): ה] בדפו"י נוסף משמיה דרב, ובר"ח "אמרי משמיה דרב". ועי' רא"ש פ"ו סי' כב ובקרבן נתנאל שם: ו] יש להוסיף שם (רש"ש): ז] בדפוס שאלוניקי "אמר רב", וכ"ה בראשונים ובכת"י, וכ"ה לעיל עג ע"ב ומקשה שם מדרב אדרב: ח] צ"ל עליה (יעב"ץ): ט] בדפוס שאלוניקי נוסף א"ר הנינא, וכ"ה בראשונים ובכת"י: י] [גירסת הערוך ע' סבן בן ננס] (גליון): כ] ס"א כי (גליון). וזה דלא כגירסת מהרש"ל וב"ח הגורסים "כגון חצירו של בן בוניים. בן בוניים אתא" כו' (ומוחקים "בוניים" ברש"י ומתחיל הדבור "בן בוניים"), אלא כעין גירסת כי"מ "כגון חצרו של בוניס בן בוניס. כדאתא לקמיה" כו' (ולס"א א"צ למחוק "בוניים" ברש"י): ל] צ"ל ושני הבתים סמוכים לה (דפו"ר): מ] מכאן עד סה"ד ליתא בדפו"ר ובכת"י, ונוסף מדפוס ויניציאה ואילך. ובאו"ז איתא במקום זה "אבל אם היו כסדרן שהחיצונה מפסקת בין הבית ולאמצעי כל שלשתן מותרות דהא אינו יכול להשתמש באמצעית אלא על ידי זריקה ואין אדם אוסר על ידי חבירו דרך אויר", וכעי"ז ברש"י כת"י מובא בדק"ס אות ל: נ] יש גורסין בן בוניים. תלמידו של רבי (גליון, ע"פ מהרש"ל). ומאו"ז נראה שהוא פירוש הרשב"ם: ס] יש גורסין אתא לקמיה. לבית המדרש: אמר. רבי לתלמידיו: (מהרש"ל): ע] דבור זה ליתא בדפו"ר ובכת"י ונוסף בדפוס ויניציאה רפ"ח: פ] דאין תשמיש אויר דהכא חשיב, כצ"ל (מהרש"ל [השלם]):

פנו מקום לבן מאתים מנה.[ד] כלומר מקום מסוג יותר[ה] מן גדולים לפי כבוד עמהן: אביו של זה. טוויס: [ו] בבלים הללו. בגבדים הללו שמן גרמה להן עשיר כל כך: אימתי ישב עולם. מזמן שיש בו עשירים שגומלין (ז) ומזמינין מזונות לעניים ומס יגלגולו[ח]: מן. לשון מזונות[ט]: כגון יתד של מחרישה. קפליט"ש[י] היא תפיסת יד: דבר הניטל בשבת. אינו תפיסת יד ומוסר לפי צד שקיל ומדלי ליה לכרמלי: עשששות. שלש גרזן תמיכות גדולות: מתני' הרי זה אומר. דלילה הלח נעלים שמה דלילה[יא]: אינו אומר. ללחו שמה דלילה: רבי יוסי. נמי סבירא ליה ללחו שמה דלילה מיהו נכרי מוסר שמא יפלו היום: המיט. שמים דלילת מימו מלגו: גמ' ודוקא בתו. דעביד מיעם לדייר שלו תמנו שבל בנו מן מדם מסים דעתו מצימו לדור שלו כלתו שמא תתקוטט ולא: בלבא. זכר כגון תמנו: גורייתא. נקבה כגון כלתו: מתני' בור שבין שתי חצירות. מלוי בור ומלוי בור: אין ממלאין הימנו. שזה ממלא מרשות מבירו שלא ש"ב כו': בין מלמטה. בגמ' מפרש: בין מתוך אוגנו. מע"פ שמיה טוענת בשים קל הוא שמקילו מכשים בשים לחמר' מיב גוד מחית לממיכה[יב] ובלבד שמהא בתוך אוגן שבור שמרמה להפסקה: מן הבותל שביניהם. שמפסקת בין מחצירות ומפסקת על פני הבור ומע"פ שמיה נכנסת לתוך אוגנו: גמ' למטה. דקתמני ב"ש: למטה ממש. שמוך למים ומין לריכין לחמי קיס ליגע בשים: למעלה. דקתמני ב"ש: למעלה ממש. שמוך (ג) משפתו מלמעלה שם ילמה דיו בכך: וזה וזה בבור. לפילו לב"ש לריך שהמה כל מחיצת עשרה מאוגן הבור ולפיכך: למטה מן המים. שהמה הממיכה תמוכה בקרקעית הבור: למעלה. דב"ה: למעלה מן המים. ובהא מקילי שמין קיס לריכין ליגע בשים מבל למטה ממש לא. מעלה דרב יהודה הוא מטה דרב הונא: דעריבי מיא. על הממיכה פעמים שהמים עמוקים מעשרה: שיראו ראשי קנים. העליונים: ותו. לרב יהודה נמי מלינא דב"ה לחמרי למעלה מן המים שמוך למים מבל רמוק מן המים לא: מ"ש למעלה ממש. להוא רמוק מן המים ללא שמין ממיכת הפסק מיכרת בשים ועריבי מיא להדיא למטה נמי מפי הפסק מיבא הרי אין מוגעין בשים: שישקע ראשי הקנים. שהתמומים ובהא פליגי דבית שמאי בעו מהיכה המפסקת עד שהמוס וב"ה בעו סיכה ממיכה: קורה ד' מתרת בחורבה. קורה שהמוסה ממומה לחומה מחורבה כלרך מוכנות הטופלות ונשמיים בהן קורות ויש ברוחבה מרבעה וסיל מוטלת על רחבה מוחר לטלטל מחמיה לחמר' שני מודיה יוהדין וסומחין דסבר לה בבי שמעתא בר"י דחמר [לקמן ע"ב] מחיכה מלויה מחרת ולית הלבתא בווחיה. ולבבי נקט מרבעה דבי חמרת מודיה יוהדין וסומחין יהא בין מלל הממיכות מרבעה דממיכה העשויה לפחות ממלל מרבעה לינה מחיכה[טו]:

מחרת

הגהות וציונים

ד) [גירסת ע"י **רבה** בר מרין (גליון): **ה)** בסדר המשנה ובריי"ף גרסינן "**בין מלמעלה** בין מלמטה" וכו' ועי' תוי"ט ד"ה בין (גליון דפוס וילנא). ועי' דק"ס שכ"ה עוד בכמה ראשונים. ועי' ק"נ דגירסא זו איתא לדרב יהודה אבל לרב הונא מאי תו דקאמר בין מתוך אוגנו: **ו)** בדפוס שאלונקי' **אמר רבן שמעון בן גמליאל**, וכ"ה בראשונים ובכת"י, דרשב"ג לאו לאפלוגי אתא אלא דמאי דאמר ת"ק בין מתוך אוגנו אמר איהו דמחלוקת היא (דק"ס): **ז)** יש גורסין כאן **שבור היה רבי שזה עשיר יותר מבן בוניים** (גליון, ע"פ מהרש"ל): **ח)** "יותר" ליתא בדפוס"ר ובכת"י ונוסף בדפוס ויניציאה רפ"ח, וע"י עמוד הקודם אות ס: **ט)** יש גורסין **יש לו אלא.** כלומר **עשיר יותר: אמר** לו: **רבי** לו: **ישמעאל:** כשאתה מגיע אצל **אביו.** לבונים **אמור** לו: כו' (מהרש"ל): **י)** בדפוס ויניציאה רפ"ח נוסף **אפילו אין** לו **לבעל הבית** כלי השוב אצל **זה אלא יתד של מחרישה** הויא תפיסת יד:

דעריבי מיא. פי' ואין היכר הפרשה ביניהם לבבל אם יש היכר מע"פ שהמים בחוס מלד זה לגד זה לא קפיד דמי הוה קפיד לא היה מועיל לפילו מחיצה של ברזל לבמרינן ממי שהולילוהו (לעיל דף מח.): **צרך שיראו ראשי קנים למעלה מן המים טפח.**

ואין גרמה לפירוש הקונטרס דב"ש נעו ממיכה מפסקת עד שהמוס גלא שהמה ר' טפחים בתוך המים ולפילו המים עמוקים הרבה ועריבי מיא מחמת הממיכה סגי בהכי דב"ש כיון שיש היכר ממיכת עשרה בתוך המים וב"ה נעו היכר ממיכת עשרה למעלה תוך מן המים וטפח בתוך המים דלקמ' קנים שישקע לחמי קיס **קורה ארבעה מתרת בחורבה.** פי' בקונטרס לנכסי נקט רחב מרבעה דכי מתרת מודיה יורדין וסומחין (ג) יהיה בין מלל הממיכה ד' לחמר' ממיכה העשויה לפחות מרבעה מרבעה בין מלל הממיכות מרבעה דכי מתרת מודיה יורדין וסומחין דסבר לה בבי שמעתא בר"י דחמר [לקמן ע"ב] ממיכה מלויה מחרת ולית הלבתא בווחיה. ולבבי נקט מרבעה דכי מתרת מודיה יורדין וסומחין יהא בין מלל הממיכות מרבעה דממיכה העשויה לפחות ממלל מרבעה לינה מחיכה[טו]:

קורה

על רבח מיכר על כן ר"י יהודה [ה] לפילו קורה מעוס מחיכה לחורי טוטה היה וליתת לפילו למ"ד מעוס ממיכה לא הוי מלל מדרבנן וכן מעמע בפוף כל גגות (לקמן מה.) דמוכח חמי לרבה מבריימת דיכר על כן דחמי ממילות דחוריתת מדמיכר בקורה מבלן וקורה מבלן חע"ג לחבר חמי דקורה מעוס ממיכה לחל הוי מלל מדרבנן מיכו יש לדחות לדבריו דרבה קל מוחיב דחבר להוית מעוס היכר:

קורה

ב א מיי' פ"ד מהל' עירובין הלכה יד סמג עשין ג טור ש"ע ס' שפ סעיף ג:
בד ב מיי' שם הלכה יג וסמג שם טור ש"ע ס"ש סי' שעג ס"ב:
בה ג ד ה ו מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה כא ופט"ו מהלכות שבת הלכה יא סמג עשין ג טוש"ע ס"ש סי' שנו סעיף ג ופי' שנו ס"ל:

רבינו חננאל

בושם שהיה עשיר גדול ויש בכל הבתים שבחצירו כלים וסחורות ואין שם בית שלא היה לו חפץ בתוכו שהיו לו נכסים הרבה. **ר' עקיבא וגם רבי היו מכבדים עשירים** והיו דורשין האי קרא ישב עולם. כלומר מי שנתן לו העוה"ז ישב לפני אלהים בזמן שגומל חסדים כדכתיב חסד ואמת מן יינצרוהו: **רבה בר רב הונא אמר אפי' יתד של מחרישה** אם יש לו לבעל חצר באותו הבית הרי זה תפיסת יד. דבי שמואל תנא דבר הניטל בשבת אוסר ושאינו ניטל בשבת אינו אוסר. פי' אם יש לבעל החצר בבית ההוא דבר הניטל בשבת יתכן שיזדמן לבעה"ב (ב) ליטול החצר לבטלו בשבת וישלנו לבעל החצר שם תפיסת יד. לפיכך הדר שם אוסר עליו עד שיערב אבל [אם] הוא דבר שאינו ניטל בשבת הואיל ואינו ניטל בשבת ג) אין רשות לבעל החצר לאותו בית לפיכך הדר שם אינו אוסר עליו: **מתני' ר' שמעון אומר המניח את ביתו והלך לשבות אצל בתו אפילו באותה העיר אינו אוסר על בני חצר.** אמר רב הלכה כר' שמעון ודווקא בתו דאמרינן בתו לא שבקא ליה למיפך לביתיה היום אבל אם הלך לשבות אצל בנו אוסר שיתכן לו שיבא היום בחצרו וכל היכא דחיישינן דלמא אתי בשבת אסור: **מתני' בור שבין ב' חצרות אין ממלאין ממנה בשבת** אע"פ שעשו לה מחיצה **גבוה י"ט כו'.** אמר רב הונא למה דקתני במתני' למטה בבור קרוב למים למעלה למעלה ממש והוא על שפת הבור מתוכו ורב יהודה אמר למטה מן המים כלומר יהיו הקנים משוקעין במים למטה מן המים [ע"] טפחים ונראין הקנים למעלה מן המים טפח. למעלה מן המים וע"ל מחיצת הקנים שהיא י' טפחים נשקעה בתוך המים טפח. פי' חייש רב יהודה שלא יהיה זה דולה מחצי הבור שהוא רשות חבירו וכן זה בשל זה לפיכך מצריך ראשי הקנים שיהיו

חשק שלמה על ר"ח

ג) [ומוק ומלוי לע"ל יסמן שהמוק נמצל המלר לגלול מהמר שם מפוסק יד. ב) מלוי ע"ל הרי יש רשות לנמצל המלר ומר.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לימתי וכו' שגומלין חסד ומזמינין: **(ב)** ד"ה למעלה ממש סמוך לשפתו: **(ג) תוס'** ד"ה קורה וכו' יוכלין וסומחין יהא בין מלל המחיצות ד' וכו' לפחות מהרבעה חלל לא: **(ד) בא"ד** בגור שבין שתי חצירות ונתונה על הפתח וכו' למה לריך קורה כל"ל ותיבת "שם" נמחק: **(ה) בא"ד** וק"ל דמי כרבע לגבי מחי. ל"ב ע"י מתוס' ס"ק דף טו ד"ה מחי לטעמיה: **(ו) בא"ד** וגי הא דקאמר בגון שקילה.

גליון הש"ס

גמ' **רבי מכבד עשירים.** בלקוטי מהר"ל שמעט מהמר"ם סג"ל ד"ל מתוך שרבי עלמו היה עשיר מופלג לכך הרגיל עלמו לכבד עשירים כדי להתלמד להעם שיכבדוהו ג"כ תומו בשביל עשרו ולא בשביל תוכחו שלא לה לבוא להשתמש בכתרם של תורה ליטול עטרה להתגדל בם ע"ש: תוס' ד"ה קורה וכו' **דאפילו קורה משום מחיצה דאורייתא.** עיין לעיל דף ח ע"ב תד"ה מניח:

תורה אור השלם

א) יָשַׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים חֶסֶד וֶאֱמֶת מַן יְנַצְּרֵהוּ: [תהלים סא, ח]

ליקוטי רש"י

ישב. המלך לעולם לפני אלקים. **חסד ואמת.** שהוא עוסק בהם יהיו מזומנים לגמלו. **מן.** הזמנה כמו (יונה ד) ויזמן ה' קיקיון [תהלים סא, ח]. **ר' יהודה אומר אינו אוסר.** הואיל ואינו בעיר. **נכרי אוסר.** לף על פי שאינו בעיר שהרי יכול לבא ואין זה (היקס) [שהמים נמימו] מן הלב אבל יהודאל משהלך מבלן ולף בת מעבר שבת המים נמימו מלגי כל השבת שהרי לף יפת שלבן בתוך לליו המים לה לתך דיר בעליס ממי. **לשבות אצל בתו.** מתוס לפילו בתוסה העיר [לעיל מז]. **בור שבין שתי חצירות.** מלוי בתוך זו ומלוי בתוך זו ומתוך בין החלירות ומהלבת ומלוי על פי הבור ואין פתח בינהם לעבר זו עם זו. **אין ממלאין ממנו.** לף זו ולף זו לפי שמימי מלר

קורה ארבעה מתרת במים הא קא אזיל דלי לאידך גיסא ומייתי קים להו לרבנן דאין דלי מהלך יותר מארבעה טפחים תחת קורה מיהא הא עריבי מיא אלא משום דקל הוא שהקילו חכמים במים [א] כדבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה א"ל אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים במים: א"ר יהודה לא תהא מחיצה: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ר' יהודה בשיטת ר' יוסי אמרה דאמר מחיצה תלויה מתרת אפילו ביבשה [ב] דתנן [א] המשלשל דפנות מלמעלה למטה (א) בזמן שגבוהות מן הארץ ג' טפחים פסולה ממטה למעלה אם גבוהות י' טפחים כשירה רבי יוסי אומר כשם שמלמטה למעלה עשרה (ב) כך מלמעלה למטה עשרה ולא היא לא רבי יהודה סבר לה כרבי יוסי ולא ר' יוסי סבר לה כרבי יהודה רבי יהודה לא סבר לה כרבי יוסי עד כאן לא קאמר רבי יהודה אלא בעירובי חצירות דרבנן אבל סוכה דאורייתא לא ולא ר' יוסי סבר לה כר' יהודה עד כאן לא קאמר ר' יוסי אלא בסוכה דאיסור עשה הוא אבל שבת דאיסור סקילה הוא לא אמר ואם תאמר אותו מעשה שנעשה בציפורי על פי מי נעשה לא על פי רבי יוסי (ג) אלא על פי רבי ישמעאל בר' יוסי נעשה [ג] דכי אתא רב דימי אמר פעם אחת שכחו ולא הביאו ספר תורה מבעוד יום למחר פרסו סדין[א] על העמודים והביאו ספר תורה וקראו בו פרסו לכתחילה מי שרי והא [ד] [ב] הכל מודים שאין עושין אהל עראי[ב] בשבת אלא מצאו סדינין פרוסין על העמודים והביאו ספר תורה וקראו בו אמר רבה ר' יהודה ור' חנניא בן עקביא אמרו דבר אחד ר' יהודה הא דאמרן ר' חנניא בן עקביא (דתנן[ג]) [ה] ר' חנניא בן עקביא אומר גזוזטרא שיש בה ארבע אמות על ארבע אמות

חוקק

מתרת במים. בבור שבין ב' חצירות ונתונה על רחבה באמצע הבור למעלה: לאידך גיסא. תחת כל רוחב הקורה עד חוץ לקורה בחלק חבירו: עריבי מיא. ורב יהודה היכר הפסק מחיצה בעי: אלא קל הוא שהקילו חכמים במים. וליתא לדרב יהודה אלא כדרב הונא דב"ה למעלה ממש קאמרי. ה"ג אלא קל הוא כו': מחיצה תלויה מתרת אף ביבשה. הלכך במים נמי אין צריך שתראה המחיצה עשויה בשביל המים ובתוך אוגני הבור: המשלשל. טריל"ר בלע"ז: מלמעלה למטה. שהתחיל לארוג מחיצות הסוכה למעלה ואורג ובא למטה: גבוהות מן הארץ שלשה. דגדיים בוקעים בה[ז] הויא לה תלויה ופסולה: מלמטה למעלה. שנוגעות בקרקע: אם גבוהות עשרה טפחים כשירה. ואע"פ שאין מגיעות לסכך והכא לא גרס גבוהות מן הארץ אלא אם גבוהות עשרה טפחים: כשם שמלמטה למעלה. מכשרת ליה [ח] ואף על גב דלא מטיא לסכך: כך מלמעלה למטה. די לה באריג עשרה ואע"פ שאינה מגעת לארץ: אבל שבת דאיסור סקילה. אע"ג דברשויות דרבנן ליכא סקילה כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון: ואם תאמר. הואיל ור' יוסי לגבי שבת לית ליה מחיצה תלויה: מעשה שנעשה בציפורי. על ידי מחיצה תלויה כדאמר' לקמן: ע"פ מי נעשה. והלא ר' יוסי ראשה של ציפורי הוה ועל פיו היו עושין כולן כדאמר' בסנהדרין (דף לב:) אחר רבי יוסי לציפורי: ה"ג לא ע"פ ר' יוסי נעשה אלא ע"פ רבי ישמעאל בר ר' יוסי נעשה. שכבר נפטר ר' יוסי. ול"ג לא ע"פ רבי יהודה דרבי יהודה לאו בציפורי הוה ועוד דלר' יהודה שרי דהא רשויות דרבנן הוו כדלקמן: ולא הביאו ספר תורה. לבית הכנסת ובחצר אחרת[ט] הוה והיו מביאין אותו דרך חצר שאינה מעורבת[י] ופרסו סדינין על גבי עמודין להיות מחיצה מפסקת אצל מחיצות החצר מבית שהיה ספר תורה מונח בו ועד בית הכנסת וכעין מבוי קטן כדי הילוך בין סדינים למחיצות החצר ולא היו בני החצר אוסרים שם שלא היה פתח פתוח לו אלא אותו פתח[כ] לבדו והנך סדינים מחיצה תלויה הואי: הכל מודים. ר"א ומחלוקתו שנחלקו בתוספת אהל עראי גבי פקק חלון דאיכא למ"ד פוקקין בו ואע"ג דמוסיף על אהל עראי הוא מודה שאין עושין את כל האהל לכתחלה בשבת בפ' כל הכלים (דף קכה:): אמרו דבר אחד. הקילו הרבה במים: גזוזטרא. שהיא למעלה מן הים: שיש בה ארבע אמות. מרובעות שהן כ"ד טפחים על כ"ד טפחים:

חוקק

[י]קורה ד' מתרת בחורבה. פי' בקונטרס דסבר לה כר' ישמעאל ברבי יוסי דאמר מחיצה תלויה מתרת ולית הלכתא כוותיה ואין נראה לר"י דרבי ישמעאל לא התיר אלא במבוי אבל במחיצה תלויה דחורבה הפרוצה לרה"ר לא ועוד דקורה ד' לא מטעם מחיצה תלויה מתרת דהא ליכא מחיצה כלל אלא מטעם פי תקרה (ד) ופי תקרה לא אשכחנא תנאי דפליגי ורב נמי דאית ליה (לקמן דף צ:) פי תקרה יורד וסותם קאמר הכא בסמוך דאין מחיצה תלויה מתרת אלא במים: הא קאזיל דלי לאידך גיסא. פירש בקונטרס דלרב יהודה דוקא פריך שמצריך לשקע ראשי קנים במים שלא ידלה מרשות חבירו אבל רב הונא לא בעי רק שיש היכר קצת שלא יטלטל שם להדיא (ולא[ט]) מצי למימר דרב נחמן כת"ק דשרי מתוך אוגנו דהא מתוך אוגנו דת"ק היינו מלמעלן דרשב"ג דכי היכי דבעי רב יהודה שיקוע לרשב"ג ה"ה לת"ק וכן הא דפריך תחת הקורה מיהא עריבי מיא לרב יהודה פריך ולא מצי לשנויי דקורה מתרת מהודה ולפנים ולא תחת הקורה דכיון דרשות שניהן שולטת בהם תחת הקורה א"כ בסמוך לקורה נמי ליתסר משום שעריבי מיא שתחת הקורה ועוד דמשמע ליה דמתרת לגמרי אף תחת הקורה: אלא קל הוא שהקילו חכמים במים. פירש בקונטרס וליתא לדרב יהודה אלא כרב הונא דב"ה למעלה ממש קאמרי ועל זה סומכין העולם שיש להן בתי כסאות על המים אע"פ שאין המחיצות מגיעות עד המים והא דאמר' בפירקין (דף פח.) אמתניתין דגזוזטרא שהיא למעלה מן המים ועשו לה מחיצה גבוהה י' כו' לא שנו אלא למלאות אבל לשפוך אסור דהלכתא[י] כאיכא דאמרי דאפי' לשפוך נמי שרי דבשל סופרים הלך אחר המיקל ומיהו נראה דאינה מועלת המחיצה העשויה לצניעות בית הכסא ולא לשם מחיצת מים דאין הלכה כרבי יהודה דאמר לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהן ודבר תימה הוא שפירש בקונטרס מסקנא דשמעתין דלא כרב יהודה דהא רב ורבי חייא קיימי כוותיה ובריית' דיעקב (ה) קרחאה ומלינו לפרש קל הוא שהקילו חכמים במים דקורה מתרת בלא שיקוע אבל מחיצה התלויה מלינו למימר כרב יהודה דבעי שיקוע. ור"ח פירש דקיימא לן כרב יהודה ול"ג אלא ור"ת[ל] נמי לא גרס אלא ומפרש דפריך לרב נחמן אפילו אליבא דרב הונא דלא מצריך שיקוע וה"פ קורה ד' מתרת במים פי' אמת המים או ים עובר אצל כותלו דהוי (ו) ככרמלית ויש חלון למטה מן הקורה והקורה מונחת על גבי הזיזין היוצאין מן הכותל ופריך הא קאזיל לאידך גיסא בשלמא בור שבין שתי חצירות סגי במחיצות למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה דליתיה כרמלית אלא רה"י אבל כרמלית גמורה דלאו בר איערובי הוא אית לן למיחש דילמא אתי לאידך גיסא ומשני גמירי כו' ופריך תחת קורה מיהא עריבי מיא בהדי הנך ומכרמלית הוא דולה ומשני קל הוא שהקילו חכמים במים ולא גרס אלא דשינויא דאין דלי מהלך יותר מארבעה כדקאי קאי וה"פ כיון שהדלי לא ילך בכרמלית לערובי מיא נמי לא חיישינן משום דהקילו במים ע"י מחיצת תקרה כדאמר' לקמן (פז.) באמת המים שעשו לה מחיצה עשרה דלא חיישינן לאיערובי מיא הכי נמי גבי תקרה: עד כאן לא קאמר ר' יהודה אלא בעירובי חצירות. וא"ת ולימא משום דבמים הקילו חכמים ועוד אמאי קאמר ר' יהודה בשיטת ר' יוסי אמרה לימא דכולהו תנאי דמכשרי במחיצה תלויה בשיטת ר' יוסי אמרו וי"ל דאשאר תנאי איכא למימר משום דבמים הקילו אבל ר' יהודה משום מים לא היה מיקל כל כך שמתיר אף במחיצה שלא נעשית לשם מים ולהכי קאמר משום דבעירובי חצירות דרבנן: גזוזטרא שיש בה (ז) ארבעה על ארבעה כו'. משמע דכי אין בה ארבעה על ארבעה אינו ממלא אבל גזוזטרא עצמה הויא רה"י וכן גזוזטרא דמתני'[מ] דקתני אין ממלאין הימנה אא"כ עשה לה מחיצה עשרה אבל גזוזטרא גופה הויא רה"י ומטלטל בכולה ותימה כיון דאין לה מחיצות אמאי הויא רה"י והא טרסקל לא הוי רה"י אפילו לר' יוסי בר יהודה אלא משום דהדרא מחיצתא כדאמרינן בפרק בכל מערבין (לעיל דף לג:) וי"ל דבקיעת דגים לא הויא בקיעה[ט] ואמרינן גוד אחית אבל בטרסקל איכא בקיעת גדיים א"נ סתמא פתוח לרה"י והויא כחורי[פ] היחיד[י] ור"י האריך בזה בריש כל גגות[כ] גבי מחיצות שאינן ניכרות וא"ת כי אין בה ד' אמות על ד' אמות ליסתרי למלאות לפ"ה שפירש בסוף כל גגות (לקמן דף צד:) דאמר' פי תקרה בכל ארבע הרוחות וי"ל דהכא איירי דעבידא כי ארזילא באלכסון כעין גגין שלנו דלא אמרינן פי תקרה יורד כדאמרינן בעושין פסין (לעיל דף כה:) אי נמי כגון שהגזוזטרא אינה שוה ומליאה פגימות כל סביבותיה דאין (ח) פי תקרה אי נמי כשאין טפח בעובי הגזוזטרא דמשמע מפירוש הקונטרס דסוף פרק קמא דסוכה (דף יח:) בשמעתא דאכסדרה שיש לה פצימין דלא אמר פי תקרה יורד וסותם אלא אם כן יש בעובי התקרה טפח:

אמר

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פ"ד מהלכות סוכה הלכה ד סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרל סעיף ט:

כז ב מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה כז סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סי' שטו סעיף א:

רבינו חננאל

בולטין מן המים למעלה טפח או חוצבין[ב] ראשי הקנים במים טפח למנוע הדלי מלילך ולחצוב המים מרשות חבירו ואלא הא דאמר רב יהודה קורה ארבעה מתיר (ברחבה) [בחורבה] ורב נחמן אמר רבה בר אבוה קורה [ארבעה] מתיר במים הא קא אזיל דלי ואייתי מיא מאידך גיסא דבורו ואם תאמר קים להו לרבנן דאין דלי מהלך ותוצב מים חוץ מארבעה תותי קורה מיהא עריבי מיא וקא חציב דלי מיא דביני ביני. ופרקינן קל הוא שהקילו חכמים שאין מחיצה תלויה מתרת אלא במים וקל הוא שהקילו חכמים במים קיי"ל כרב יהודה דסוגיא דשמעתין: פיסקא א"ר יהודה לא תהא מחיצה גדולה מן הכותל שביניהם. א"ר יוחנן רבי יהודה בשיטת ר' יוסי אמרה דסבר מחיצה תלויה מתרת דתנן המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוה מן הארץ ג' טפחים כו' כבר פירשנו שמועה זו במס' סוכה. ואסיקנא לא ר' יהודה סבר כר' יוסי ולא ר' יוסי סבר לה כר' יהודה ואם תאמר מעשה שנעשה בצפורי על פי מי נעשה לא על פי ר' יוסי נעשה (אמרה לא על פי ר' יוסי נעשה) אלא על פי ר' ישמעאל בר' יוסי נעשה שפעם אחת שכחו ולא הביאו ס"ת מע"ש ומצאו סדינין שהיו פרוסין ע"ג העמודים במבוי וסמכו בהן משום מחיצה והביאו ס"ת וקראו בו. אמר רבה ר' יהודה ור' חנינא בן עקביא שניהם אמרו מחיצה תלויה מתרת. ר' יהודה הא דאמרן ר' חנינא בן עקביא דתניא ר' חנינא בן עקביא אומר גזוזטרא שהיא תקרה משוכה מן הכותל על הים ועומדת על ארבעה עמודים

הגהות וציונים

א] דפו"י סדינין: ב] ס"א בתחלה (גליון): ג] [צ"ל דתניא] (גליון): ד] יש להוסיף באריג עשרה (דפו"י): ה] ובחצר אחת שאינה מעורבת הוה כצ"ל. מהרש"א (גליון). דבדפוס ויניציאה רפ"ח (וכ"ה בקצת כת"י) "ובחצר אחרת שאינ' מעורבת הוה", והמהרש"א שהיה לפניו דפוס זה הגיה אחת במקום "אחרת" ועיי"ש: ו] הכת"י שגורסים כמו בדפוס ויניציאה רפ"ח המובא באות הקודם אינם גורסים כאן "שאינה מעורבת": ז] בדפוסי ויניציאה רפ"ח ושאלוניקי "אותו בית לבדו": ח] שייך לע"א (גליון): ט] אין למחקו (הסוגריים נוספו בש"ס וילנא בחנם): י] נדצ"ל הלכתא (באה"מ), ובאמת כ"ה בדפו"י וכ"ה בתוס' הרא"ש [עי"ש], אלא שלפנינו הוגה ע"פ מהרש"ל, וצ"ע: כ] צ"ל כחורי רשות היחיד (מהרש"א): ל] הרא"ש (בפסקיו ובתוספותיו) העתיק חוצצים: מ] בדפו"י (שהיה לפניו ולפני המהרש"ל) הנוסח "דאין פה תקרה לומר פי תקרה" ומוסיף תיבת "כאן":

מסורת הש"ס עם הוספות

א) שבת קא. לעיל יב. יז: מח., ב) שבת לו. סוכה טז., ג) סוכה דף טז: ע"ש, ד) [תוס' סוכה פ"א ה"ה שבת קכה: קלו: לעיל מד.], ה) לקמן דף פז:, ו) לעיל טז., ז) לשונו באר"ז סי' קצא, ח) דף פז:, ט) שבת דף קא., י) שבת דף ז:, כ) לקמן פט: ד"ה במחיצות.

הגהות הב"ח

(א) גמ' המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוהות: (ב) שם כשם שמלמטה למעלה י' טפחים כך מלמעלה למטה י' טפחים ולא היא וכו' ולא ר' יוסי סבר לה כר' יהודה לא ר' יהודה סבר לה כר' יוסי: (ג) שם לא על פי ר' יוסי נעשה אלא: (ד) תוס' ד"ה קורה וכו' מטעם פי תקרה ובפי תקרה: (ה) ד"ה אלא וכו' דיעקב קרחנאי ומלינו: (ו) בא"ד אצל כותלו דהוי כרמלית כצ"ל ואות כ נמחק: (ז) ד"ה גזוזטרא שיש בה ארבע אמות על ארבע כו' משמע דכי אין בה ארבע אמות על ארבע אמות אינו: (ח) בא"ד סביבותיה דאין כאן פה תקרה לומר פי תקרה[מ]:

ליקוטי רש"י

הא קא אזיל דלי לאידך גיסא ומייתי. הרי הולך הדלי לצד האחר ומביא [ע"פ פסחים טז: יומא כה. ביצה לה: סוכה לח.]. מחיצה תלויה. מתאלת עשרה שהגביהה מן הקרקע שלשה או יותר מיבעיא ליה וכו' אי מבטל לעומד לפרוץ [ס"א: העומד לפרוץ] שמתחתיו הואיל ופתוח ממנו או לא [לעיל טז:]. מהו שתתיר. לטלטל בחורבה שלא תהא כפרוצה לרה"ר. בחורבה. שדרך להיות בה מחיצות שנפלו תחתיהן וקיימות מלמעלה ותלויות. אלא במים. כגון גזוזטרא שהיא למעלה מן הים דתנן בעירובין (דף פז:) דעושה מחיצה תלויה סביב וממלא וכן (שם פז.) בור שבין שתי חצרות וחלקו במחיצה תלויה מלמעלה ממלא זה מכאן וזה מכאן ואף על פי שלא עירבו [שבת קא.]. קל הוא שהקילו חכמים במים. במחיצה כל דהו ובלבד שיהא בה י' מכסיא בה ואע"ג דעיילי בה מיא מעילאי ומתתאי [לעיל מח.]. המשלשל. כל מלמעלה למטה קרי שלשול. מלמעלה למטה. שהתחיל לארוג המחיצה אצל הסכך ואורג ובא כלפי מטה. ג' טפחים פסולה. דהיינו כדי שיזדקר הגדי בבת ראש דאמרן פסולה. ממטה למעלה. שהתחיל לארוג מלמטה סמוך לקרקע ומגביה ועולה. אם גבוהות י' טפחים כשרה. ואף על פי שלא הגיע לסכך [סוכה טז.]. רבי יוסי אומר כשם שמלמטה למעלה. דיו באריגת עשרה. כך מלמעלה למטה. דיו באריגת עשרה ואפילו גבוהה הרבה מן הארץ כשרה וקסבר מחיצה תלויה עשרה מתרת [סוכה שם].

[המשך בסוף המסכת]